

Hanisz, Katarzyna

"Zarys dziejów farmacji z elementami zagadnień metodologicznych dla studentów farmacji", Aleksander Drygas, Gdańsk 1994 : [recenzja]

Medycyna Nowożytna 1/2, 108-109

1994

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ALEKSANDER DRYGAS: *Zarys dziejów farmacji z elementami zagadnień metodologicznych dla studentów farmacji*. Wyd. Akademia Medyczna w Gdańsku, Gdańsk 1994, ss. 197 i 12 nlb.

Z dużym zadowoleniem należy odnotować ukazanie się nowego wydawnictwa o charakterze książki-skryptu, autorstwa znanego ogółowi farmaceutów historyka farmacji, nauczyciela akademickiego dr. farm. A. Drygasa.

Książka ta stanowi odważną i niezwykle trudną próbę opracowania dziejów farmacji, a zarazem przedstawia kolejną propozycję periodycznego ich układu. Należy dodać, że omawiana praca jest kontynuacją wcześniejszych zainteresowań badawczych autora, które znalazły wyraz m.in. w pierwszym wydaniu skryptu dla studentów farmacji (*Zarys historii farmacji*, Gdańsk 1981) oraz we współautorstwie dzieła *Historia Medycyny*, pod red. T. Brzezińskiego (Warszawa 1988). Jednakże różni się ona zasadniczo od poprzednich opracowań przede wszystkim tym, że oprócz przedstawienia faktów historycznych, zawiera głęboką ich analizę prowadzącą autora do nowego odczytania dziejów farmacji.

Skrypt składa się z VI części, opracowanych rzetelnie, z doskonałą znajomością tematyki, a także z charakterystyczną dla autora „lekkością pióra”.

Pierwszą część pracy stanowi słowo wstępne, zawierające elementy charakterystyczne dla opracowań historycznych, w tym historyczno-farmaceutycznych, jak np. uzasadnienie podjęcia tematu na tle dotychczasowego stanu badań, uzasadnienie przyjętej konstrukcji pracy. W wymienionej części autor próbuje również znaleźć pełną odpowiedź na pytanie o celowość istnienia historii farmacji w programie studiów farmaceutycznych, cytując przy tym bardzo trafną i piękną myśl prof. R. Rembielińskiego – „Znajomość dziejów farmacji polskiej i jej rozwoju na przestrzeni wieków jest nader ważnym czynnikiem pogłębiania naszej kultury zawodowej i niezbędnym uzupełnieniem ogólnego wykształcenia farmaceutycznego”.

Podział na następne III części pracy jest wynikiem zaproponowanych przez autora trzech podstawowych okresów, składających się na dzieje farmacji, a także własnych kryteriów tego podziału. Są to: okres przedaptekarski, okres aptekarski, okres farmacji akademickiej (naukowej). W obrębie każdego z nich wyróżniony został szereg zróżnicowanych jakościowo etapów, obejmujących zarówno wiedzę o leku i aptekarstwo, jak również farmację naukową.

W części V autor przedstawił zarys dziejów aptekarstwa polskiego. Natomiast część VI, określona jako dodatek, obejmuje metodologię pracy i problemy warsztatowe historyka farmacji.

Przyjęty przez autora układ i podział dziejów farmacji wydaje się bardzo trafny i przekonywujący. Jest prosty i nie wymaga powtarzania tych samych zagadnień przy omawianiu poszczególnych etapów dziejów. Jednak niektóre części książki są relatywnie mało rozbudowane, zwłaszcza dotyczące nowszych dziejów farmacji. Zawarte w nich wiadomości sygnalizują szereg problemów, które wymagałyby większej uwagi. Szczególnie wyraźnie uwidoczniło się to w części poświęconej dziejom aptekarstwa polskiego. Wielka szkoda, że zabrakło w niej takich zagadnień jak np. farmacja naukowa, przemysł farmaceutyczny, stowarzyszenia naukowe i zawodowe. Pozwoliłoby to na ukazanie rozwoju szerzej rozumianej farmacji, a nie tylko polskiego aptekarstwa. W mniejszym zakresie uwaga ta odnosi się do części omawiającej okres europejskiej farmacji akademickiej. Niniejsze mankamenty, wynikające prawdopodobnie z ograniczeń finansowych, wskazują na potrzebę rozszerzenia opracowania (może w formie podręcznika) w przyszłości o różne, ważne moim zdaniem, elementy.

Postawione wyżej uwagi nie pomniejszają wartości omawianej książki. Jasność i zwięzłość decyduje o łatwości w przyswajaniu i zapamiętywaniu podanego materiału, co ma zasadnicze znaczenie dydaktyczne. Mimo że treść książki dotyczy problematyki naukowej, napisana jest językiem żywym i wartkim, budzącym zainteresowanie. Wymienione zalety sprawiają, że można ją polecić zarówno studentom farmacji i nauczycielom akademickim, jak też wszystkim innym farmaceutom, którym nie jest obojętna historia własnego zawodu.

Katarzyna Hanisz

Łódź